

Konstnärsförbundet Alliansen (KFA)

Klippan 18, 414 51 Göteborg. Tel. 073-7070555

www.konstnarsalliansen.se

kansli@konstnarsalliansen.se

Organisationsnr: 802434-4767

Göteborg den 11 febr. 2018.

Till Konstnärspolitiska utredningen.

Konstnärsförbundet Alliansen (KFA) föreslår regering och riksdag ett nytt statligt konstnärsstöd riktat till yrkesverksamma bild- och formkonstnärer. Vi vill avveckla stipendiesystemet – de s.k. arbetsstipendierna – och i stället införa en inkomstrelaterad och pensionsgrundande.

Konstnärsförbundet Alliansen (KFA) har utarbetat ett eget förslag som vi presenterar till alla riksdagspartier samt till Kulturdepartementet. Vi arbetar nu för att få en majoritet i riksdagen att ställa sig bakom förslaget till en ny konstnärersättning.

Det är styrelsen för Sveriges bildkonstnärsfond, vilken ingår i Konstnärsnämnden, som handhar och fördelar det statliga, selektiva stipendiestödet. Det är regering och riksdag som fattar beslut om det årliga anslaget, på ca 70 miljoner kronor, till bildkonstnärsfonden. Själva fördelningssystemet bygger på en gammalmodig grundidé, den att majoriteten av stipendienämnden skall vara korporativt sammansatt av vissa konstnärorganisationers representanter. Huvudkriteriet för fondstyrelsen är konstnärlig kvalitet och verksamhetens omfattning. Fördelande institutioner sägs anta regionala aspekter i sin bidragsgivning, men de får ändå kritik för snedfördelning/diskriminering och en omfattande dominans från huvudstaden. Konstnärsnämnden har ofta kritiserats för vänskapskorruption i samband med bidragsfördelningen och att man bryter mot jävsreglerna.

Företagsstöd och Teateralliansen...

Vårt förslag kan jämföras med det stöd som utgår till bönder och fiskerinäringen och liknande företagsstöd. Men än mer de etablerade Teater och musikerallianserna, för frilansade skådespelare och musiker.

För drygt 17 år sedan antogs ett innovativt förslag att inrätta bolaget Teateralliansen, som ett direkt förslag från utredningen ”**Arbete åt konstnärer, SOU 1997:183**” - förslaget fick namnet ”en tredje anställningsform”.

Teateralliansen (<http://teateralliansen.se>) är ett bolag som ägs gemensamt av Teaterförbundet, Svensk scenkonst och Trygghestrådet, TRS (<http://www.trr.se>). Bolaget erhåller medel för sin verksamhet över kulturbudgeten och har som uppdrag att på det offentligt stödda teaterområdet utveckla en ny anställningsform, som minskar skillnaderna mellan fast anställning och frilansanställning.

Förutom att ge de anställda skådespelarna en kontinuerlig arbetsplatstillhörighet har alliansen vidareutbildning och artistförmedling som huvuduppgifter. På liknande sätt har Musikeralliansen utvecklats på ett positivt sätt.

Konstnårsalliansen menar det finns likheter mellan vårt förslag till generellt konstnärstillägg och de båda teater- och musikerallianserna och med detta reformförslag vill vi att regering och riksdag nu ska medverka till att finansiera en reform för bild- och formkonstnärer, så som vi presenterar detta.

Betänkandet av konstnårsstödsutredningen SOU 1997:184. Utredningen hade som uppdrag att utforma ett kulturpolitiskt generellt konstnårsstöd till konstnärliga egenföretagare.

Själva stipendiesystemet som sådant har inte varit utsatt för en grundlig utvärdering, däremot har konstnärernas arbetsvillkor- och inkomstutveckling utretts under 90-talet, 2000-talet. Dels av den parlamentariska Kulturutredningen och dels av den s.k. ”**Konstnårsstödsutredningen SOU 1997:184**” (framförallt utredningen ”**Konstnärerna och trygghetssystemen SOU 2003:21**”, utförde en grundlig analys av villkoren).

Se vidare Konstnärsnämndens undersökning: ”Konstnärernas demografi, inkomster och sociala villkor”.

– en rapport om konstnärer inom alla konstområden verksamma i Sverige 2014 utifrån kön, ålder, inkomst, näringsverksamhet, bosättning, utländsk bakgrund, utbildning och social bakgrund.

Ett förslag kallat: *Inkomstförstärkning* till konstnärer presenterades av utredningen (SOU 1997:184). Förslaget har inte vidare bearbetats av den socialdemokratiska regeringen. Dåvarande alliansregering har förklarat att man vill arbeta vidare med ett selektivt konstnårsstöd (stipendier) och vidareutveckla utställningsersättningen till konstnärer. I riksdagen har bl a Miljöpartiet de gröna motionerat om att införa ett generellt konstnårsstöd (inkomstgrundat) kallat konstnärstillägg. Några nya reformer har inte sett dagens ljus- riktade till bildkonstnärer och konsthantverkare – från det att den borgerliga alliansregeringen tillträdde 2006. Den kulturutredning som alliansregeringen tillsatte berörde inte alls arbetsvillkoren för de svenska bild- och formkonstnärerna.

Konstnärsnämndens rapport 2014

”De allra svagaste ekonomierna förekommer bland bildkonstnärerna. I det lägsta inkomstspannet (P10) ligger årsinkomsten under 6 000 kronor och inom konsthantverk/form/design under 7 000 kronor. Andra yrkeskategorier med låga förvärvsinkomster inom det lägsta inkomstspannet (P10) är koreograf, 12 700 kronor, komponister/musiker, 17 200 kronor, och filmare med 18 400 kronor eller lägre som årsinkomst 2014 (jfr tabell 20).

Andelen konstnärer som har en årsinkomst som ligger under 160 000 kronor har minskat från 42 procent till 37 procent, dvs. 5 procentenheter. Motsvarande minskning i befolkningen är en minskning från 29 procent till 24 procent, också 5 procentenheter. De konstnärer som har 0-kronor i sammanräknad förvärvsinkomst har däremot ökat något från 3 procent till 4 procent (jfr tabell 77). ”

Generell inkomstförstärkning (SOU 1997:184)

Konstnårsstödsutredningen föreslog 1997 i sitt betänkande – genom det uppdrag man hade – ett förslag kallat ”Generell inkomstförstärkning”.

Förslaget innebar som syfte att det i första hand skall syfta till att underlätta för konstnärer att kunna försörja sig av det egna konstnärliga arbetet.

Det nya stödet skall:

– främst rikta sig mot de konstnärer som är enskilda näringsidkare,

- vara generellt, dvs. vara förenat med vissa objektiva krav som när de uppfylls ger rätt till stöd,
- minska yrkesverksamma konstnärers beroende av icke konstnärliga försörjningsarbeten,
- ges till i verklig mening konstnärligt verksamma, dvs. till konstnärer som kan uppfylla vissa kvalitetskriterier,
- ges till konstnärer som uppfyller en viss grad av yrkesverksamhet, dvs. som arbetar med sitt konstnärliga arbete en viss minimitid,
- underlätta möjligheten för konstnärer att utjämna sina inkomster över tiden.

SOU 1997:184, sid. 77. ”Vi kan konstatera att det är fullt möjligt att utforma de nya ekonomiska stödet så att det uppfyller de flesta av dessa syften. Det kan göras antingen i form av en direkt inkomstförstärkning till konstnären eller i form av olika insatser som förstärker konstnärernas möjligheter att försörja sig av det egna arbetet.”

Sid. 79. ”I arbetet med att utforma det nya stödet har vi eftersträvat att det skall bli lätt att förstå och lätt att administrera. Det bör vara uppbyggt på ett sådant sätt att konstnärerna på förhand kan beräkna vilket stöd de är berättigade till. De kriterier som väljs för att avgränsa gruppen och bestämma stödets storlek bör vara så enkla att tillämpa, så att det inte skall bli nödvändigt att bygga upp någon större administration av stödet.”

KFA anser att man i denna utredning presenterat hållbara förslag som kan genomföras på ett bra sätt och att det med nuvarande teknik, datoranvändning, registrering m m kan ett generellt och objektiv ersättningssystem inrättas för aktiva bild- och formkonstnärer.

KFA har läst och studerat, Marika Griehsels kartläggning av kulturskaparnas villkor med internationella exempel.

Det vi visste tidigare var att både Frankrike, Tyskland och Österrike har etablerat stöd i form av skattelättnader för konstnärer. Tyskland är mest känd för sina insatser från Künstlersocialkasse (KSK) som är ett generellt stöd för konstnärer. På liknande sätt kan man säga att Frankrike sett fördelen med att subventionera skatter för konstnärer och där man även skapat ett stort grundavdrag för konstnärer. Av det som vi kan läsa om i kartläggningen bör finnas flera bra exempel som borde kunna implementeras i svensk konstnärspolitik. Bl a ett tydligare samarbete mellan kulturdepartementet och utbildningsdepartementet.

Tyska KSK

Genom implementeringen av konstnärens socialförsäkringslag (KSVG) säkerställs det att oberoende artister och publicister har samma skydd i det lagstadgade socialförsäkringssystemet som anställda. Det är själv inte en tjänsteleverantör, men det samordnar avdrag för bidrag för sina medlemmar till en sjukförsäkring efter eget val och lagstadgad pensions- och långtidspensionsförsäkring. Oberoende artister och publicister har rätt till hela den lagstadgade förmånskatalogen. De behöver dock bara betala hälften av sina egna avgifter. KSK ökar beloppen från ett bidrag från den federala regeringen (20%) och från sociala bidrag från företag (30%) som utnyttjar konst och journalistik.

A-kassa för konstnärer – Unionens A-kassa

Samverkan mellan Unionens arbetslöshetskassa föreslås etableras beroende på vilken reform regeringen föreslår yrkesverksamma konstnärer.

Både anställda och företagare kan ha rätt till arbetslöshetsersättning vid arbetslöshet. Läs mer: www.unionen.se

För kulturarbetare gäller särskilda regler i arbetslöshetsförsäkringen

Ring oss

Om du är kulturarbetare eller arbetsgivare inom kulturområdet får du gärna höra av dig till vår kultursektion på **0770-77 77 88**. Vi har öppet måndag till fredag klockan 9.00 till 12.00 och 13.00 till 15.00.

Skicka dina handlingar till

Unionens arbetslöshetskassa
FE 14
930 88 Arjeplog

Schablonbeloppet är 173 kronor

Schablonbeloppet för omräkning av tillfälligt konstnärligt arbete är 173 kronor från och med den 1 mars 2017.

(Till och med den 28 februari var schablonbeloppet 169 kronor.)

Mvh

Tony Roos ordf.

www.konstnarsalliansen.se